

אינן מרשות עריכת כוחות אלא בעומק מועט בלבד; ולעתים קרובות אין בנוף עמדות מתאימות למשמרות-קדמיים. ההגנה מעל לבקעה יש לה יתרון של החזקת שטח החולש על האיזורים שבהם עובר המתקיף. מעבר קצר וצר ניתן להגנה ע"י אש אוגפת מן הרמות הסמוכות וע"י התקפה נגדית משטח גבוה על אגפו וערפו של האויב. מעבר ארוך, ההולך הלוך וצר, צריך להיות מוגן בעומק.

ג. קו-ההתנגדות הראשי. – קו ההתנגדות הראשי בהרים רצוף שורה של נקודות טקטיות מוכנות, החוסמות את הדרכים הראשיות ואת השבילים, מפקחות על הרמות השולטות ומכבידות על פעולת איגוף. כל הנקודות הטקטיות צריכות להיות מאורגנות להגנה סביב-סביב. בעמקים צריך קו ההתנגדות הראשי להיות מוסג לאחור, באופן שאפשר יהיה לכסות על החזית שלו ע"י אש-אוגפת של מכוונות-יריה, מרגמות ותותחים מן הרמות הסמוכות.

ד. קו-ההתנגדות הקדמי. – קו ההתנגדות הקדמי צריך להיות מובלט היטב לפניו, בכל הדרכים והשבילים, וצריך להקבע ברמות שליטות, לפני עמדת ההגנה. יש לשים מעצורים ולגרום הריסות במידה מכסימלית כדי לחסום כל אפשרות לאויב להתקרב.

ה. שליטה בחיילות. – גם כאן מכבידה צורת הקרקע על אפשרות השליטה בכוחות. מפקדי כל נקודת-ההתגוננות, המובדלת מן הנקודות הסמוכות בשל צורת הקרקע, צריכים להיות מוכנים לפעול על פי יזמתם הם, בהעדר הוראות מן הסמכות העליונה – מצב המתרחש לעתים קרובות.

ו. רזרבות. – בהגנה על עמדת-רכס יש לפעמים ערך רב להתקפה-נגדית דחופה בעזרת צבא העומד מוכן בערפו של הרכס. הרי זו באה כמהלומה למתקיף בשעה שהוא מדולדל ומעורבב מחמת מאמץ ההשתערוות למעלה.

ז. הפירות. – אם הקרקע עשוי סלע, קשה להתקין הפירות. לעתים קרובות יש להשתמש במחסה בצורת "רדוטים" הבנויים מעל פני הקרקע, או מתוך תיקון ושיפור הקדורים הקיימים. יש להשתמש במידה רחבה בסבכי-תיל ובעשן, או בערפל מלאכותי, בכל מקום שהדבר הוא מעשי, ביחוד, בשטחים מתיים, על מנת להדוף את המתקיף לתוך שדות-האש של המתגוננים.

ישראל בר

ת-ת-ה-מ-ק-ל-ע «ת-ו-מ-פ-ס-ו-ן»

הנשק החדש של חיל-הרגלים המודרני-
תולדותיו, תכונותו הטכנית וערכו הטקטי

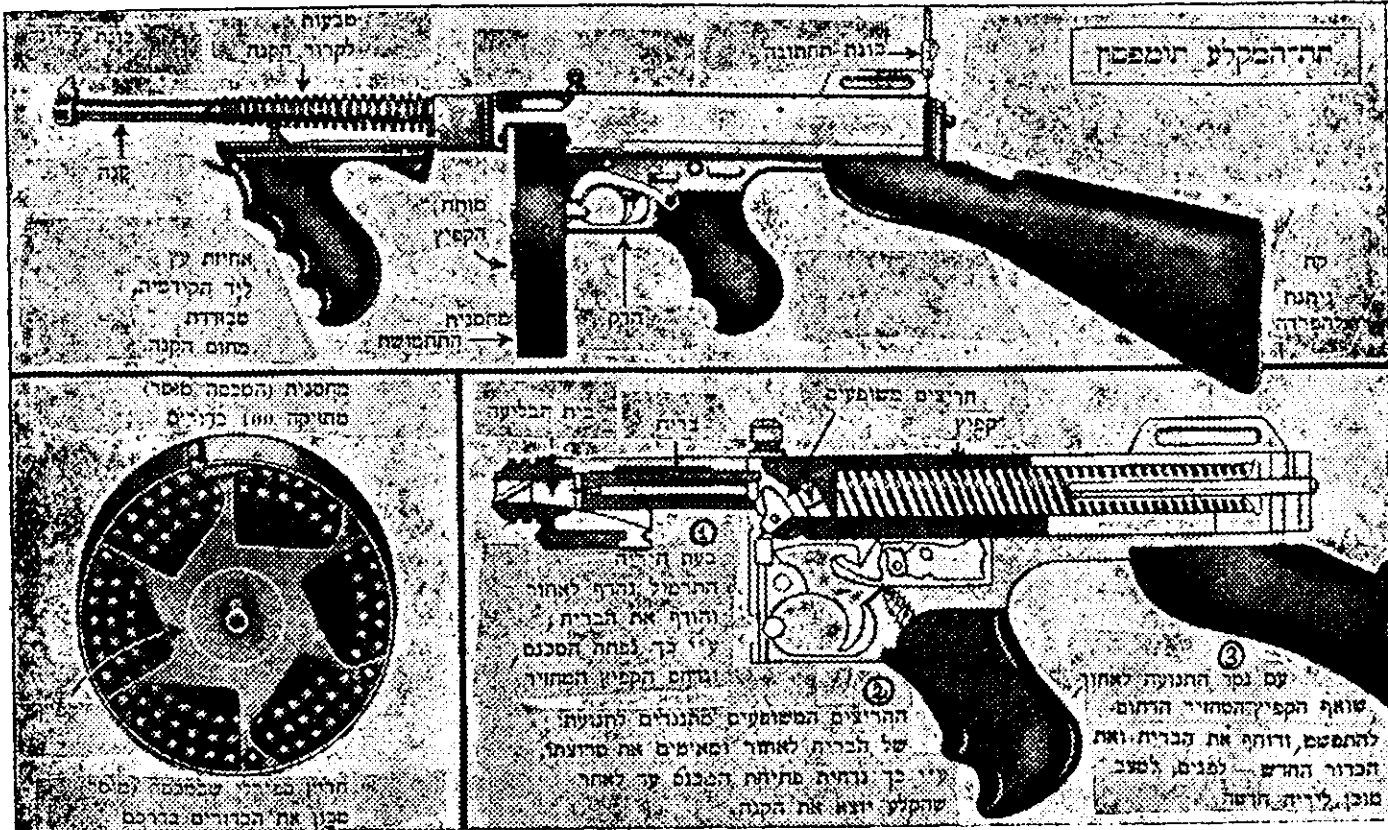
כשבוצע לפני ירחים-מספר הארגון החדש והציוד החדש של הצבא הבריטי, על סמך חומר-הנסיון שנרכש בקרבות שבהולנד, בלגיה וצרפת, ניתן ליחידות שונות של חיל-הרגלים ושל חיילות-מקצועיים מסוימים נשק חדש, שלא היה נהוג עז עכשו בצבא הבריטי: – תת-המקלע, מטפוס תומפסון-ושינגטון, המפורסם לגנאי באמריקה כנשק הגנגסטרים וידוע בשם-הקיצור «טוּמְיִן». על ידי כך נסתמה פרצה הגונה בציוד הצבא הבריטי וכוח-הקרב של יחידותיו הוגבר במידה ניכרת.

אם פי רק במערכות-המלחמה ובמלחמות-האזרחים של השנים האחרונות עמדו על תפקידו החשוב של תת-המקלע ונצלו אותו בקנה-מדה גדול. נעוצה ראשיתו עוד בתקופת המלחמה הקודמת. אמנם רובם של מטות-הצבא לא נחלקו בדעה, שכלי-נשק אבטומטיים, קלים, המצוינים במהירות-אש רבה, נוחים-לשימוש ובני-קִימה כאחד, הם רצויים מאוד. אולם כמו ברוב האמצאות בשדה הטכניקה של הנשק היה צורך בהכרח הדוּחֵק, כדי להגיע להגשמה המתאימה של המשאלה הזאת. הגרמנים היו היוזמים הראשונים ליצירת נשק זה, ועוד בימי המלחמה הקודמת היו הם היחידים, מלבד אמריקה, שפיתחו טיפוס של תת-מקלע ראוי לשימוש-במלחמה והשתמשו בו בשיעור רחב. הדחיפה לכך ניתנה, באורח-מופלא, על ידי חיל-הֵיטס. אוירוני-הקרב בשנה הראשונה למלחמת העולם הקודמת היו מזוינים באופן פרימיטיבי ברובי-קרבנים או באקדחי-צבא אבטומטיים רגילים. והיה הכרח לתת להם זיון חזק יותר. ובכן האריכו את הקנה של אקדח-הפּרַבְלוּם הרגיל, שינו את מצב המחסנית שלו ואת בית-קיבולה וציידו אותו בקת-של-כתף המתחבר אליו, וכך נוצר תת-המקלע בעיקרו הגלמי ביותר. אחרי-כן, כשנגשו לזיון את אוירוני-הקרב במכונות-יריה, הקצתה הנהלת הצבא הגרמני את האקדחים הקיימים לארטילריה של השדה, שהיתה זקוקה לנשק-מגן בעל אש חזקה, להתגונן מפני התנפלויות-פתע מצד חיל-הרגלים של האויב. אולם לחשיבותו האמתית הגיע תת-המקלע רק אגב הקרבות של החפירות והבורות בשנת 1917/18. בינתיים הותקן טיפוס משוכלל ביותר של תת-המקלע, – ברגמן 18. משקלו דהיה רק 4,1 קילו, ומצויד דהיה במחסנית-עגולה בעלת 32 כדורים, שיכלה לפלוט אותם באש אוטומטית רצופה תוך כדי 3,2 שניות. היה זה נשק אידיאלי «לפלוגות-ההלם» ול«בטליוני-הסער», הן בשעת התקפה והן בהתגוננות בפני השתערויות האויב, ברגעי-המשבר. בפרק ההתקפות הגדולות האחרונות בשנת 1918.

שנות המבוכה שלאחר המלחמה, עם «פוטשים» שלהן, עם תגרות-הרחוב, כנופיות-הקושרים והמלחמות הזעירות הועילו, כמובן, לפתח ולשכלל ביותר את תת-המקלע. בתיה-חרושת הגדולים לנשק במדינות השונות התחרו זה בזה בייצור טיפוסים משופרים. גרמניה התקינה את הפּטַנטים «שמייסר» ו«רטינאו», וכן את אקדחי המאוזר הגדולים עם הקתות המתחברות אליהן, צרפת יצרה את «פיסטולה מִיטְרִירֶן 39», איטליה את «מושקֶטו אבטומטיקו פֶּרַטֵא», שויצריה את תת-המקלע «סולטורן», אוסטריה יצרה כלי דומה לזה – את «הפּטַנט שְטִיר». אולם אף אחד מן הטיפוסים האלה לא איחד בתוכו כושר-פעולה בקרב ופשטות של המבנה הטכני במידה שמצאנו באותו נשק, שבראשונה השתמשו בו הגנסטרים האמריקנים ויריביהם ה«G'men»*, ואשר הונהג עד מהרה בצבא ארצות-הברית של אמריקה: זה ה«טומיגן». המנגנון פועל בעזרת תרמילי הכדורים, הנהדפים בהשפעת הגזים לאחור, דוחפים את הברית חזרה ודוחסים על ידי כך את הקפיץ-המחזור, והוא מריץ שנית את הברית ואת הכדור החדש; מְתָקֵן מיוחד מְאֵט את תנועת הברית, באופן שהמכסה נפתח והכדור החדש מוכנס רק אחרי שהכדור עזב את הקנה. מתקן טכני זה מונע כמעט לחלוטין כל מעצורים, עושה את השימוש בנשק, את ניקויו ואת תיקונו בשעת הצורך, פשוטים ביותר, כשם שגם ייצורו החרשתי הוא בלתי מורכב. אולם יתרונות הנשק הזה מבחינה טקטית עולים, אפילו, על סגולותיו הטכניות. בהיות משקלו חמישה קילוגרם, הרי הוא קל, איפוא, מנשק-אינפנטריה נורמלי; הוא פולט מתוך מחסניות ישרות 20 כדורים או מעגולות («צלחות») – 70 או 100 כדורים בבת אחת, ומגיע לשיעור-אש גבוה ביותר של 1500 כדורים בדקה. הטוח האפקטיבי הוא עד 80–100 מטר והשימוש בקרב הוא בתחום 200 מ', לערך (אפשר, כמובן, לירות למרחקים גדולים הרבה יותר, אך הפגיעה תהיה מסופקת מאוד). ביכלתו לפלוט 3000 כדורים, בלי לחמם יתר על המידה את הקנה. המצויד בטבעות-קירור. החלפת הקנה והכנסת קנה-מילואים ניתנת לביצוע על ידי תפישת-יד פשוטה במשך שתי שניות. קלות הנשק, וכן הסידור של שתי ידיותיו ושל הקת המתחברת אליו,

* אנשי המשטרה הפדרלית.

מאפשרים מתן-אש מדויק בכל מצב שהוא, אף תוך כדי תנועה מהירה; ארכו הקטן, 80 סנטימטר, וכן הקלות היחסית של תחמושתו, כדורים בני 9 מ"מ, מקילים על העברתו בכל שטח שהוא ובמסיבות שונות ביותר.

ברור, שמדינות רבות במידה שלא הנהיגו בעצמן נשק זה, הכניסו שיפורים בטיפוסיהן הן על פי דוגמת האבטומטים של תומפסון. דבר זה אמור בראש וראשונה בנוגע לתת-המקלע הגרמני החדש. אפשרויות השימוש הטקטיות של תת-המקלע הן מרובות-גוונים לאין שיעור. מלחמות-האזרחים של השנים האחרונות, המלחמות בספרד, פינלנד, סין וכן מסע-המלחמה הגרמני במערב נותנים בנידון זה חומר נסיוני עצום, שאפשר לצרפו לפרשיות-פרשיות, כמובא בזה:

א. קרב של רחובות וישובים. המתקפה, החודר לרחובות התפוסים על ידי האויב ועליו לבער את האויב מן הבתים, בית אחר בית, יש בידו נשק המכוון בן-רגע למטרה והשולח אש אפקטיבית ביותר. כנגד מטרת המופיעות ונעלמות פתאום, כגון קלעי-גג, אין המקלע עשוי בשום פנים להגיע לידי פעולה מהירה, מדויקת ורב-תוצאות כזו של תת-המקלע. לעומת זה, משמש תת-המקלע ביד המתגונן כלי-אש, אשר בכוחו יוכל לבצע התנפלויות-בזק מתוך כל מיני מחסות שונים. אם נוסף את האפשרות לשלוח אש בנסיעה מתוך כלי-רכב ממונעים ואל כלי-רכב ממונעים בשעת נסיעתם, נבין מפני מה צוידו כיום פלוגות-המשטרה כמעט בכל העולם בתת-המקלע. בקרבות-רחוב באירופה השתמשו בפעם הראשונה בתת-המקלע בקנה-מידה גדול בווינה בשעת הקרבות של ימי פברואר ובמרד-יולי 1934. בקרב-רחובות בין צבאות סדירים בא הנשק הזה לידי שימוש פעיל בקרב על מדריד בקנא דל קמפו ובעיר האוניברסיטה. גם הרפובליקנים וגם הפשיסטים השתמשו, בהתקפה ובהיאבקות על גושי בתים, באקדחי מאזור עם קתות מחוברות ובתת-המקלע «שמיסר».

ב. קרב-לילה ותגרות בשטח שאינו ניתן לתצפית. במלחמת תנועה או במלחמה קולוניאלית צפה ועלתה תמיד בעיה קשה, איך יוכל הצבא להביא לידי שימוש מוצלח את כוח-האש העיקרי שלו - את האבטומטים הכבדים והקלים - בשטח ששדה-אשו מוגבל הנהו, שתנאי התצפית שלו הם גרועים, שאפשר להתקל בו באויב פתאום ובאופן מפתיע, ואשר משום כך יש

נחיצות באש-מגן מהירה. דברים אלה אמורים בראש וראשונה בנוגע למלחמה באיזור של הרים, שיחים ומטעים, ועוד יותר במפעלי לילה, שאז אין כל אפשרות של מתן-אש, אף בטנחים קרובים, מפני קשי-הקליעה אל המטרה. במסיבות כאלה יש ערך מכריע לנשק כתת-המקלע המסוגל למלא העצמה של אש אוטומטית בטנחים קצרים ביותר. בפעולת-הפטרולים הלילית החזקה בשטח ההפקר של קו מגינו וקו זינפריד, בקרבות שביערות ליד סואומסלמי וליד עמדת מנרהים (בפילגלנד) מילא תת-המקלע תפקיד חשוב.

ג. פעולות שונות של פלוגות-ה'לם, פשיטות של חיילות מיוחדים (צנחנים, קלעי-אופנוע, בטליוני-סער, חפרי-קרב).

בכל פעולה מיוחדת במלחמה, בין שיש כאן סיור מתוך שימוש בכוח, על מנת להביא שבויים וידיעות, ובין שהמדובר הוא בפלישה אסטרטגית של חלוץ ממונע, המקדים בעשרות קילומטרים את צבאותיו שלו, — קיימת תמיד דרישה בנוגע לציוד האנשים המשתתפים בפעולה: מכסימום של כוח-אש — מינימום של נטל כלים ותחמושת. עד כמה תת-המקלע ממלא את הדרישה הזאת אנו רואים לפי התוצאות שהושגו על ידי הצנחנים וקלעי-האופנוע הגרמנים, שמלבד המקלע עוד היו מזוינים, עפ"ר, בתת-המקלע. מסע של קלעי-אופנוע חדר לאַבְוִיל, במרחק 80 קילומטר לפני ראש הצבא הגרמני, וברד-הכדורים של תת-המקלעים שלו עורר בהלה כזו, ששלטונות העיר הצרפתים לא הרגישו כלל בכמות הפעוטה של החבורה הפולשת. דוגמאות מעין אלו אנו מוצאים בפעולותיהם של הצנחנים. שני מומנטים סייעו להצלחת סוגי הצבא החדשים האלה של מלחמת-התנועה המודרנית: הופעתם הבלתי-צפויה, שנגרמה על ידי אמצעי ההתקדמות המהירים, והבהלה שהושפעה, בלי ספק, במידה ממשית, מכוח-האש החזק. מה שנאמר לגבי פשיטות למרחקים ארוכים, נכון גם לגבי התנפלויות-סתע ונסיונות-ההתקדמות.

ד. נשק קרב-המגע לחיל-הרגלים המודרני בהתקפה ובהתגוננות. אולם תהא זו טעות גדולה מצדנו, אם נסיק מן האמור בזה, כי תת-המקלע הוא נשק מיוחד לסוגי-צבא מיוחדים ולשם מסיבות-קרב מיוחדות ותפקידים בלתי-רגילים. ההתקפה המודרנית של חיל-הרגלים, וכן גם התגוננותו, מתגשמת על-ידי סוגי-אש משולבים זה בזה ומשלימים זה את זה של כלי-הנשק השונים אשר לחיל הרגלי. כל פרק במלחמה הגדולה המודרנית, כל טנח, יש לו האש התלולה שלו וכלי האש האבטומטית. בתחום של 800–1200 מטרים פועלות מכונות-היריה הכבדות והמרגמות (3'); החל מ-600 מ' מתחיל תחום פעולתם של המקלעים והמרגמות הקלות (2'); וכשם שרימוני היד משמשים לחייל הרגלי כנשק בעל אש תלולה בתחום 50 המטרים האחרונים המכריעים, המסרידים בינו ובין האויב, כן משמש לו תת-המקלע, בטרם ישתער לפריצה, כדי לזעזע את האויב במהלומת-אש חזקה ואחרונה; ואילו בהגנה הרי זה לפעמים אמצעי-העזר היחיד להצלת המצב בשעת-משבר, כשהאויב התקרב. אמנם תת-המקלע לא יוכל במקרים רבים למלא את מקום הרובה ואש הבודדת המכוונת, אבל הוא יוכל לשמש להשלמה לו, ביחוד במלחמה בהרים, באיזורים פרימיטיביים ומחוסרי-דרכים, במקום שחסרים לעתים קרובות כלי נשק כבדים, וחשיבות מיוחדת נודעת לאש בטנחים קרובים (200–100 מ') ובטנחי-מגע (עד 80 מ'). בצבא הגרמני יש לכל כיתה מלבד מקלע גם תת-מקלע, הנמצא בידי מפקד הכיתה ויכול להיות מובא תמיד לידי שימוש בנקודה המכרעת.

כדי למלא את כל התפקידים הרבים המתוארים לעיל ניתן עכשיו ביד הצבא האנגלי, כאמור, טיפוס תת-המקלע בעל כושר-הפעולה החזק ביותר. וכמו באויר, במינוע ובשטחים אחרים, כן גם בזיון חיל-הרגלים מתגבר הציוד הבריטי במאמציו גם על יתרון זה של מנגנון-המלחמה הגרמני.